

Kustnära sandmiljö

En hotad livsmiljö

Få fungerande sanddynsystem finns kvar i Sverige och i Europa. Därför är många insekter, svampar och växter som hör hemma i denna miljö hotade och riskerar att dö ut. Igenväxning och exploatering utgör de viktigaste hoten. Bland de största bovorna finns tall och vresros.

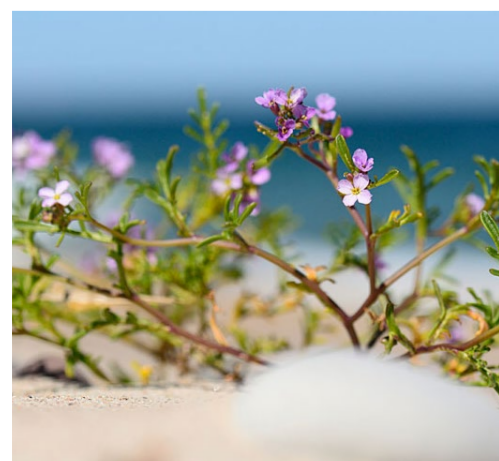
Förr användes stränderna på flera olika sätt; leder följde stränderna, här betade djur och här hämtade man släke till åkrarna.

Med minskat slitage och ökad näringstillförsel från luft och hav, i kombination med överdriven rädsla för sandflykt, har igenväxningen ökat och strandens arter fått sina livsmiljöer undanträngda.

Vad kan du göra?

- Gå, lek, rid med mera. Det ger lagom slitage och sandblottor.
- Ryck småtallar (där markägare vill bevara stranden).
- Bekämpa vresros. Gräv upp eller täck över med presenning i två växtsäsonger (där markägare vill bevara stranden).
- Tänk på att inte plantera invasiva arter som vresros eller parkslide i din trädgård. De sprider sig snabbt i naturen.

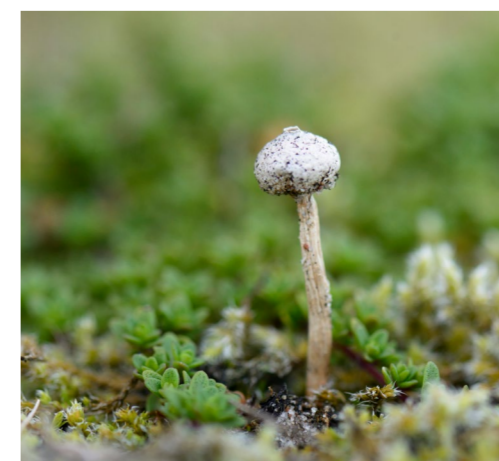
Marviol och martorn växer i utsatt läge på stranden. Martorn växer ovan högsta vattenlinjen och är känslig för konkurrerande växter som vresros.

Praktbyxby bygger sin bohåla i en sandblotta på heden, Stortapetserarbi är beroende av pollen från väddkling.

Blomjordsjärna och grå stjälkroksvamp är rariteter. De är beroende av ett glest och tunt växttäck.

Myrlejonlarver anlägger fångstgropar i den soliga vindskyddade sanden. Åttafläckig praktbagge lägger ägg i varm ved.

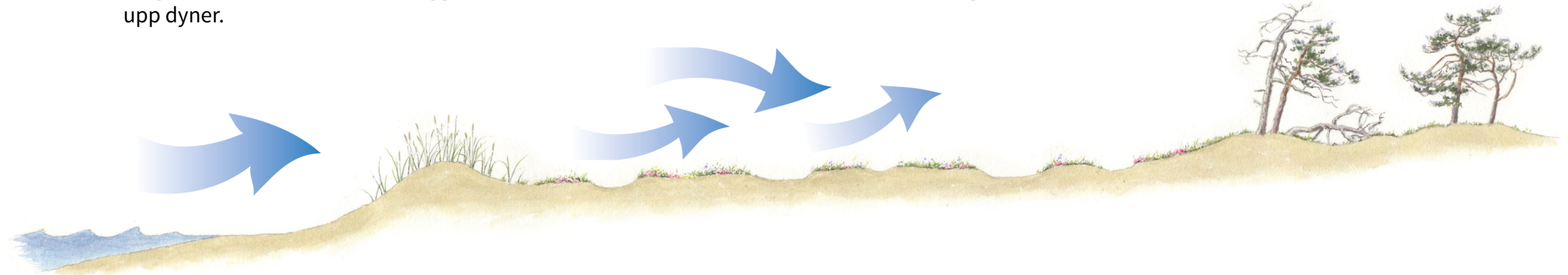

Dynmiljö med naturlig dynamik

Sand förs upp av vågorna, torkar och förs vidare av vinden till dynggräsen. Där fångas oftast sanden upp och bygger upp dyner.

Vid blåsig tillfällen förs sand från stranden in över heden. Sandgropar bildas där sanden är blottad av slitage.

Vinden bromsas upp bland de glesa träden. Den här skogstypen gynnas av bete.

På **havsstranden** är sanden i rörelse och få växter klarar sig.

I vattenbrynet lever små städare och rovdjur (spindlar, skalbaggar och fåglar). En del nedbrytare, som till exempel ljus sandkortvinge, är så små att de lever mellan sandkornen.

Strandheden med sandblottor och blommande örter är en stabilare miljö som gynnas av tramp från människor och betande djur.

Här lever flera arter grävande steklar. På dagen finner fjärilar och bin pollen och nektar bland blommorna och på natten kommer nattaktiva skalbaggar fram för att jaga på de öppna sandytorna.

Strandheden övergår i **gles strandskog** med vindskyddade, soliga miljöer, öppen sand, gamla och döda träd.

Solexponerade gamla träd med grov bark eller naken ved blir bostäder för vedlevande insekter och bin som bygger bon i begagnade insektsgångar.

